LÁ THƯ MỤC VỤ

Tôi viết lá thư này 4 ngày trước Chúa Nhật III Phục Sinh nhưng vì nhu cầu cấp bách cần học hỏi về Phụng Vụ, tôi mạn phép mời quý ông bà anh chị em cùng trở lại Phụng Vụ của Thứ Sáu Tuần Thánh để can đảm nhìn lại xem điều gì đúng và điều gì sai với Phụng Vụ. Nhưng, trước tiên "Phụng Vụ" là gì? "Phụng Vụ" là hành vi tôn thờ Thiên Chúa chính thức của Giáo Hội Công Giáo. Trong Phụng Vụ có sự hiện diện thiêng liêng của 3 thành phần Giáo Hội: Giáo Hội trần thế là các tín hữu đang còn sống, Giáo Hội chiến thắng là các vị thánh trên trời, và Giáo Hội thanh luyện là các linh hồn trong luyện ngục. Toàn bộ Phụng Vụ bao gồm lời nói, cử chỉ, trang phục, và cả trang trí đều được Mẹ Giáo Hội quy định chặt chẽ đến từng chi tiết. Phụng Vụ không bất biến mà có thể được Mẹ Giáo Hội thay đổi. Thẩm quyền thay đổi Phụng Vụ thuộc về tòa thánh, và một số thẩm quyền được ủy thác cho các Hội Đồng Giám Mục. Tuyệt đối không một cá nhân nào, dù là linh mục hay giám mục, được phép cố tình thay đổi dù chỉ là một chi tiết trong Phụng Vụ thánh của Giáo Hội. Vì vậy cố tình thay đổi Phụng Vụ là phá hoại Phụng Vụ, là phá hoại việc thờ phượng Thiên Chúa của Giáo Hội, là một tội rất nghiêm trọng.

Tiếp theo đây tôi xin đăng nguyên văn một bài viết của một tín hữu từ trong nước (Việt Nam), viết ngày 17 tháng 3 năm 2021với tựa đề là "*Những Biến Tấu Của Việc Hôn Chân Chúa*". "Thứ Sáu Tuần Thánh không có thánh lễ và phụng vụ ngày hôm đó gồm 3 phần: phụng vụ Lời Chúa, nghi thức suy tôn thánh giá, và rước Mình Thánh đã có sẵn. Ngoài nghi thức suy tôn thánh giá ngày thứ sáu Tuần Thánh, giáo hội còn dành ngày 14/9 làm ngày lễ suy tôn thánh giá. Vào thời Chúa Giêsu, cây thập giá là biểu tượng của sự ô nhục, của thất bại, của tội lỗi, của đau khổ. Nhưng Ngài đã chọn cây thập tự ấy để cứu độ con người và như thế, đã biến cây thập giá thành cây thánh giá (Holy Cross), một biểu tượng của chiến thắng tội lỗi, của tình yêu và hạnh phúc, của sự cứu rỗi. Giáo Hội mời gọi chúng ta "tôn thờ" cây gỗ thánh giá, dù có hay không có Đấng chịu đóng đinh trên đó, như chúng ta thấy trong lời xướng đáp của nghi thức suy tôn thánh giá ngày Thứ Sáu Tuần Thánh. Xướng: ***"Đây là gỗ thánh giá, nơi treo Đấng cứu độ trần gian"*** Đáp: ***"Chúng ta hãy đến thờ lạy"***.

Ý nghĩa tôn thờ rõ ràng là nhắm vào tôn thờ cây gỗ thánh giá, chứ không nhắm vào Thiên Chúa chịu đóng đinh trên đó. Có thể nói đây là một ngoại lệ của giới răn thứ nhất: Ngươi chỉ được thờ phượng một mình Thiên Chúa mà thôi. Bởi vì cây thánh giá đã trở thành hiện thân của chính Ngôi Hai Thiên Chúa. Giáo hội Việt nam luôn sử dụng cây thánh giá có Chúa chịu nạn trên đó (gọi là tượng Chuộc Tội: The Crucifix), nhưng ở Giáo hội phương tây, nhiều nơi sử dụng cây thánh giá mộc không có Chúa chịu nạn trên đó (The Cross) để nhấn mạnh ý nghĩa việc tôn thờ cây gỗ thánh giá này. Cuối cùng là sau khi thờ lạy cây thánh giá, từng người tín hữu tiến lên hôn kính cây thánh giá. Người ta không hiểu tại sao mà ở nhiều nơi, đặc biệt là ở Việt Nam, hành vi hôn kính thánh giá của Phụng Vụ này lại được biến tấu thành hành vi hôn chân Chúa. Dĩ nhiên việc hôn chân Chúa là quá xứng hợp, nhưng chúng ta có nguy cơ bỏ lỡ cái ý nghĩa rất sâu xa của cây thánh giá mà Giáo hội muốn chúng ta đào sâu qua nghi thức suy tôn thánh giá. Cũng cần nói thêm rằng Giáo hội cho phép Hội Đồng Giám Mục chọn lựa các hình thức tôn thờ khác nhau như bái gối (genuflection), hôn (kiss) hay có thể chắp tay vái lạy. Tại sao Giáo hội lại bảo chúng ta tôn thờ cây gỗ thánh giá, vốn là một vật vô tri vô giác?

Bởi vì như đã nói trên, cây thánh giá đã trở thành một biểu tượng của chiến thắng tội lỗi, của tình yêu và hạnh phúc, của sự cứu rỗi. Mạnh hơn nữa đó là hiện thân của Ngôi Hai Thiên Chúa, Đấng đã dùng nó để cứu độ con người. và con người cũng không thể được cứu rỗi nếu không yêu mến nó, không vác lấy nó, vốn là những đau khổ, sỉ nhục của cuộc đời trần thế, và qua đó chúng ta biết yêu thương anh chị em mình.

Tuy nhiên, tại Giáo hội Việt Nam, những màn biến tấu của việc hôn chân Chúa có nguy cơ đi quá đà. Có nơi người ta đặt tượng Chúa Chịu Nạn (không có cây thánh giá) trong một lồng kiếng đầy hoa, thò chân ra ngoài để người tín hữu hôn kính. Và sau khi hôn chân Chúa xong thì được bốc nắm bỏng ngô được xem như là lộc Chúa ban. Thông điệp của nghi thức tôn thờ cây thánh giá là phải yêu mến đau khổ, phải vác cây thánh giá thì mới được cứu rỗi, còn thông điệp kiểu hôn chân Chúa như thế này lại hoàn toàn trái ngược: kính thờ Chúa, một Thiên Chúa trong tháp ngà, thì sẽ được thưởng về vật chất. Cứ như thế thì đến khi nào người tín hữu Viêt Nam mới trưởng thành hơn trong đức tin?" (Tác giả: Lê Hải Nam)

Tôi xin kính mời quý ông bà anh chị em rộng đường suy luận và can đảm nhìn ra cái gì đúng, cái gì sai đã và đang diễn ra đối chiếu với Phụng vụ thánh của Mẹ Giáo hội.

Linh mục Phạm Quang Hồng